

УДК 437.78

Тетяна БІЛОУС

Державний податковий університет,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент
tanyshabilous@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1255-5129

Софія МИХАЛЕВИЧ

Державний податковий університет,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
sofia.mykhalevych@gmail.com
ORCID: 0009-0007-8864-4431

АВТОРСЬКЕ ПРАВО: ПОНЯТТЯ, ПРОБЛЕМИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗАХИСТІ, ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2025.46.034>

© Білоус Т., Михалевич С., 2025

Потреба ефективного захисту авторського права та розв'язання проблем, що виникають під час його захисту, набувають все більшої актуальності у зв'язку із швидким розвитком цифрових технологій, зростанням кількості інформації в мережі "Інтернет". Дедалі частіше автори стикаються з проблемами порушення їхніх прав, нелегального використання їхніх творів, порушення ліцензійних умов і труднощами в судовому захисті своїх прав. Окрім того, глобалізація та розвиток штучного інтелекту ставлять нові виклики перед правовою системою, вимагаючи оновлення законодавства та удосконалення механізмів захисту авторських прав.

Проблеми, що стосуються ефективності системи охорони авторського права, перешкоджають розвитку креативної та інноваційної діяльності. Брак належного захисту авторських прав призводить до нелегального використання творів, що своєю чергою стримує розвиток культурних індустрій і творчого бізнесу, а, враховуючи зростання економічної значущості креативних індустрій, ефективне регулювання у сфері авторського права має ключове значення для розвитку науки, мистецтва та бізнесу. Це також створює бар'єри у сфері міжнародного співробітництва, оскільки іноземні видавці, продюсери та розробники уникають співпраці з ринками, де високий рівень порушень авторських прав.

Отже, недостатній рівень захисту авторських прав перешкоджає виходу українських митців, письменників, музикантів і розробників на міжнародний ринок, знижує привабливість країни для інвесторів у сфері креативної економіки та негативно впливає на імідж України як надійного партнера. Крім того, недосконала система охорони авторського права демотивує авторів, знижує їхню зацікавленість у створенні нових творів і уповільнює розвиток інновацій у сфері мистецтва, науки та технологій.

У цій статті пропонуємо з'ясувати основні аспекти авторського права, дослідити роль цієї підгалузі права у сучасному правовому просторі та механізми її захисту. Проаналізувати основні проблеми, що виникають під час реалізації та охорони авторських прав, зокрема, порушення авторського права, складність доказової бази та недостатню правову обізнаність авторів. Окрему увагу присвячено шляхам розв'язання зазначених проблем, включно з вдосконаленням законодавства, посиленням контролю за дотриманням авторських прав та підвищенням рівня правової культури суспільства.

Ключові слова: авторське право, захист авторських прав, правові проблеми, механізми захисту.

Постановка проблеми. Неефективність сучасної системи захисту авторських прав створює значні труднощі для авторів у відстоюванні своїх інтересів. Незаконне використання творів, плагіат, недостатній рівень правової обізнаності авторів та складність доведення фактів порушення авторського права у судовій практиці є ключовими викликами цієї сфери. Брак дієвих механізмів контролю та санкцій сприяє поширенню недобросовісної практики, що своєю чергою стримує розвиток креативних індустрій, обмежує доступ авторів до міжнародного ринку та знижує інвестиційну привабливість країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам правового регулювання авторського права окрему увагу присвячували дослідники О. Василенко, Т. Гриценко, В. Демченко, Л. Коваленко, А. Малишев, С. Петрова та інші. У своїх роботах вони висвітлювали питання правового захисту авторського права, зокрема проблеми піратства, плагіату та незаконного використання творів. Проте потребує комплексного наукового дослідження саме питання адаптації законодавства України до міжнародних стандартів захисту авторського права в умовах цифрової трансформації.

Мета статті – аналіз основних аспектів авторського права, аналіз проблем його реалізації та охорони, а також визначення ефективних шляхів їх розв'язання шляхом вдосконалення законодавства, посилення контролю та підвищення правової обізнаності суспільства.

Виклад основного матеріалу. В епоху цифрових технологій та глобалізації, коли інформація поширюється з неймовірною швидкістю, питання захисту авторського права набуває особливої актуальності. Авторське право є ключовим механізмом, що забезпечує баланс між інтересами авторів та суспільства, стимулюючи розвиток творчості та інновації. Однак попри законодавчі зусилля проблема порушення авторських прав залишається гострою, а ефективність їх захисту – відкритою.

Для початку пропонуємо розібратись із визначенням поняття “авторське право”, щоб на основі цього сформулювати основні принципи, механізми захисту авторського права в Україні та їх ефективність.

З огляду на те, що конкретного визначення поняття “авторське право” немає у жодному нормативному акті як національного, так і міжнародного рівня, пропонуємо ознайомитись з відомими нам дефініціями цього терміна.

Державна наукова установа “Енциклопедичне видавництво” під керівництвом Національної академії наук України у своїй багатотомній Великій українській енциклопедії містить визначення цього поняття, а саме, “авторське право – галузь цивільного права та права інтелектуальної власності, що регулює відносини, які виникають у зв'язку зі створенням і використанням творів науки, літератури і мистецтва, захищає особисті (немайнові) і майнові права авторів та їхніх правонаступників” [3].

Богдана Гайворонська в одній із своїх статей вказала на те, що авторське право – це “правовий інструмент, який надає авторам чи іншим правовласникам права на використання та контроль за їхніми творами чи винаходами” [5].

У роз'ясненнях Міжнародного бюро ВОІВ можна знайти таке його визначення: авторське право – це закріплене законом виключне право автора ідентифікувати себе як творця твору та контролювати його використання, включаючи копіювання, розповсюдження, публічне демонстрування будь-якими способами, а також надавати дозволи на таке використання іншим особам [6, с. 115].

Авторське право захищає й поширюється фактично на будь-які результати творчої діяльності, що своєю чергою дає змогу авторам творів у сферах літератури, мистецтва та науки отримувати винагороду за свою працю.

Основним законом, що регулює відносини, які виникають у зв'язку зі створенням, використанням та захистом авторських творів, є Закон України “Про авторське право і суміжні права”. Статтею 8 цього Закону передбачений перелік об'єктів, які належать до сфери регулювання авторського права, а саме: комп'ютерні програми, бази даних, фільми, тексти, фотографії і скульптури, архітектурні проекти, рекламні проспекти, карти, технічні креслення тощо [8].

Це свідчить про широкий спектр об'єктів, які можуть підпадати під правову охорону. Важливо розуміти, що авторське право не поширюється на ідеї, концепції, методи, процедури чи математичні алгоритми, а лише на конкретну форму їх вираження.

Для підвищення рівня правового захисту авторських прав та гармонізації українського законодавства з європейськими нормами у 2023 році Офіс інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) й Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (UANIPRO) під егідою послів ЄС та України підписали Меморандум про взаєморозуміння (MoU). Цей документ знаменує початок стратегічного партнерства, спрямованого на посилення української системи інтелектуальної власності, підвищення її інституційної спроможності та створення сприятливих умов для бізнесу і громадян в Україні та ЄС [2]. Завдяки Меморандуму українське відомство інтелектуальної власності отримало доступ до сучасних європейських інструментів управління, експертизи, гармонізації реєстрації торгових марок і зразків, а також до програм навчання та міжнародного співробітництва. Документ також передбачає активний обмін інформацією щодо правозастосування та інтеграцію українських даних у загальноєвропейські бази даних EUIPO. Така співпраця сприяє зміцненню правової бази у сфері інтелектуальної власності та підвищенню ефективності її захисту як на національному, так і на міжнародному рівнях [1].

Згідно зі статистичними даними Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій щодо діяльності у сфері інтелектуальної власності, за підсумками дев'яти місяців 2024 року спостерігається зміна динаміки реєстрацій. Кількість заявок на договори, що стосуються права автора на твір, дещо зменшилася – 289 заявок (↓5,9 %). Водночас зафіксовано зростання кількості поданих заявок на реєстрацію авторського права на твір, яка становить 7935 (↑14,5 %). Порівняно з аналогічним періодом 2023 року кількість реєстрацій авторського права на твір зросла до 7680 (↑33,1 %), а реєстрацій договорів, що стосуються права автора на твір, – до 299 (↑20,6 %) [7].

Авторське право відіграє важливу роль у захисті інтелектуальної власності, сприяючи розвитку культури, науки та технологій. Щоб отримати охорону авторського права, твір має відповідати двом основним вимогам, які в доктрині авторського права називають критеріями охороноздатності [10, с. 11].

По-перше, твір повинен бути результатом творчої діяльності. Творчість є унікальною властивістю людського розуму, загадкою його роботи. В філософському енциклопедичному словнику поняття творчості розглядається як “продуктивна діяльність за мірками свободи та оновлення, коли зовнішня детермінація людської активності змінюється внутрішньою самовизначеністю та характеризується продукуванням нових результатів” [9]. Це означає, що авторське право охоплює лише ті об'єкти, які є наслідком саме творчої діяльності, а не простого копіювання чи компіляції вже відомих даних. Тому до творів у розумінні авторського права належать лише ті об'єкти, що є наслідком саме творчої діяльності.

По-друге, твір має бути втілений у певній об'єктивній формі. Це означає, що він має бути зафіксований у певному матеріальному вигляді: написаний, намальований, записаний на носій інформації тощо. Поки він існує лише в уяві автора, не має самостійного вираження, не можна встановити правовий зв'язок між ним і його творцем. Задумки та концепції не можуть вважатися

самостійним твором, поки вони не набули конкретного матеріального вираження та не існують незалежно від автора. Наявність у автора певної ідеї майбутнього твору ще не означає, що цей твір вже є об'єктом авторського права. Він має бути сформований у завершену форму, що дає змогу його ідентифікувати та відтворювати.

У сучасному цифровому світі, де межі між оригінальністю та копіюванням стають дедалі розмитішими, чітке визначення цих аспектів набуває особливого значення.

До порушень авторського права і суміжних прав, відповідно до статті 53 Закону України “Про авторське право і суміжні права”, належать:

1. Плагіат – це привласнення чужого твору або його частини, зокрема у зміненому вигляді чи у вигляді перекладу, шляхом опублікування під власним ім'ям.
2. Незаконне використання авторських та суміжних прав – застосування творів без дозволу правовласника, якщо це не підпадає під випадки вільного використання. До таких порушень належать:
 - піратство – незаконне копіювання, імпорту, експорту та розповсюдження творів, зокрема програмного забезпечення, баз даних, фонограм, відеограм, а також їх незаконне використання в інтернеті;
 - камкординг – несанкціонований запис аудіовізуального контенту під час його показу в кінотеатрах чи інших закладах;
 - імпорту без дозволу – ввезення творів або записів без згоди правовласників.
3. Невиконання умов ліцензії – використання творів із порушенням умов договору, наприклад, перевищення дозволеного тиражу чи застосування несанкціонованим способом.
4. Зловживання посадовими обов'язками – недобросовісний розподіл або невиплата винагород авторам з боку організацій колективного управління.
5. Обхід технологічного захисту – порушення захисних механізмів для незаконного доступу до творів, серед цього і кардшейрінг (несанкціоноване розповсюдження платного контенту).
6. Підробка або видалення інформації про права – маніпуляції з даними, що ідентифікують автора чи умови використання твору, без дозволу правовласника.
7. Розповсюдження творів з прихованою інформацією про права – продаж або імпорту контенту, з якого без згоди правовласника вилучено інформацію про авторські права.
8. Адміністрування піратських вебресурсів – управління сайтами, які сприяють незаконному поширенню творів через пошукові системи чи однорангові мережі без дотримання прав авторів [8].

Такі порушення не лише завдають фінансових збитків авторам і правовласникам, а й негативно впливають на розвиток індустрії інтелектуальної власності, стримуючи інновації та творчий процес. Вони демотивують авторів створювати нові твори, оскільки брак належного захисту їхніх прав знижує можливість отримання справедливої винагороди за працю.

Порушення права можна визначити як не вчинення особою дій, передбачених законом, та/або вчинення дій, заборонених законом [10, с. 121].

Згідно з частиною 1 статті 7 Закону України “Про авторське право і суміжні права”, “охорона поширюється лише на форму вираження об'єктів авторського права. Охороні підлягають усі оригінальні твори – оприлюднені та неоприлюднені, завершені та незавершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, а також способу вираження” [8].

Відповідно до статті 1 Всесвітньої конвенції про авторське право 1952 року, “кожна Договірна Держава зобов'язується вжити всіх заходів, необхідних для забезпечення достатньої і ефективної охорони прав авторів і всіх інших власників авторських прав на літературні, наукові і художні твори, як-от: твори письмові, музикальні, драматичні та кінематографічні, твори живопису, графіки та скульптури” [4].

Вважаємо, що сьогодні найпоширенішими порушеннями авторського права є правопорушення, пов'язані з незаконним використанням виключних майнових прав автора на твір та його незаконним розповсюдженням.

Крім того, нелегальне використання об'єктів авторського права підриває довіру до правових механізмів захисту інтелектуальної власності, що може стримувати інвесторів та бізнес від фінансування творчих ініціатив. Це особливо важливо для таких сфер, як література, кіно, музика, програмне забезпечення та наукові розробки, де порушення прав можуть призвести до значних економічних втрат.

Боротьба з незаконним використанням творів потребує не лише ефективного законодавчого регулювання, а й активної участі суспільства в захисті прав інтелектуальної власності. Освіта, підвищення правової культури та впровадження сучасних цифрових технологій для захисту авторських прав є ключовими факторами у формуванні чесного та прозорого ринку інтелектуальної власності.

Незважаючи на існування міжнародних та національних правових норм, у сфері захисту авторського права виникає низка проблем. Вони пов'язані з порушенням прав авторів, складністю доведення фактів правопорушення, недосконалістю законодавства, а також швидким розвитком цифрових технологій. У цій статті розглянуто основні проблеми, які виникають під час захисту авторського права, та можливі шляхи їх подолання.

Однією з ключових проблем є недостатня адаптованість законодавства до сучасних реалій. Закони, що регулюють авторське право, часто не встигають за розвитком цифрових технологій, що створює правові прогалини.

Незаконне копіювання та розповсюдження авторських творів залишається серйозною проблемою у багатьох країнах. Інтернет-платформи, соціальні мережі та торрент-сайти сприяють масовому поширенню неліцензійного контенту, що завдає значних збитків авторам та правовласникам. Попри зусилля урядів і міжнародних організацій, рівень піратства залишається високим через недостатній контроль та низьку ефективність правозастосування.

Захист авторського права потребує чітких доказів факту порушення, що може бути складним процесом. У судовій практиці потрібно довести, що конкретний об'єкт є авторським твором, а також що саме відповідач порушив права його власника. В умовах цифрового середовища, де файли можуть бути змінені або поширені анонімно, це стає ще складнішим завданням.

З розвитком штучного інтелекту постає питання авторських прав на твори, створені за допомогою алгоритмів. Виникає юридична колізія: чи можна вважати такі твори об'єктом авторського права, і якщо так, то кому належить авторство – розробнику алгоритму чи користувачу, який його застосував? Наявність таких невизначеностей ускладнює захист прав творців.

Захист авторського права є важливим завданням для правової системи та самих авторів. Для ефективного подолання проблем, що виникають у цій сфері, потрібний комплексний підхід, який поєднує правові, технологічні та організаційні заходи.

Першочерговим інструментом подолання проблем, що виникають під час захисту авторського права, є надання чіткого визначення терміна “авторське право” на законодавчому рівні для забезпечення правової визначеності та ефективного захисту інтелектуальної власності. Чітке законодавче тлумачення цього терміна сприятиме однозначній інтерпретації та застосуванню норм права, що є ключовим для захисту прав авторів та їхніх правонаступників.

Наступним ключовим напрямом є вдосконалення законодавства та правозастосування. Гармонізація українських норм із міжнародними стандартами, посилення відповідальності за порушення авторських прав та спрощення судових процедур сприятимуть ефективнішому захисту інтелектуальної власності. Вважаємо, що доцільним буде створення спеціалізованих судів, що розглядатимуть спори у сфері інтелектуальної власності.

Не менш важливим аспектом є підвищення рівня правової обізнаності. Проведення інформаційних кампаній, навчальних програм для авторів, а також створення доступних юридичних консультацій допоможуть авторам краще розуміти свої права та механізми їхнього захисту. Крім того, підвищення правової культури серед користувачів зменшить рівень піратства та нелегального використання творів.

Важливим кроком для ефективного захисту авторських прав є посилення міжнародної співпраці. Участь України у міжнародних організаціях, таких як WIPO (Всесвітня організація інтелектуальної власності), співпраця з ЄС та інтеграція українських баз даних у глобальні реєстри сприятимуть посиленню правової охорони та обміну передовими практиками.

Також значну роль відіграє ефективна робота правоохоронних органів. Виявлення та блокування піратських ресурсів, боротьба з незаконним використанням контенту в інтернеті, співпраця з кіберполіцією та міжнародними платформами дадуть змогу ефективніше протидіяти порушенням авторського права.

Комплексне застосування цих заходів сприятиме створенню ефективної системи захисту авторських прав в Україні, забезпечить справедливу винагороду авторам і стимулюватиме розвиток креативної індустрії.

Висновок. Авторське право є важливим елементом правової системи, що сприяє захисту інтересів авторів та правовласників, стимулюючи розвиток творчості, науки та інновацій. Проте, незважаючи на наявність національних та міжнародних механізмів захисту, ця сфера стикається з низкою викликів, зокрема незаконним використанням творів, високим рівнем піратства та швидким розвитком цифрових технологій, які ускладнюють регулювання авторських прав.

Серед основних проблем захисту авторських прав можна виділити:

1. Недостатню адаптацію законодавства до сучасних реалій, зокрема до цифрового середовища та творів, створених штучним інтелектом.
2. Складність доведення фактів порушення авторського права, що ускладнює судовий захист прав авторів.
3. Масове розповсюдження піратського контенту, що завдає значних економічних збитків індустрії інтелектуальної власності.
4. Невизначеність щодо правового статусу творів, створених за допомогою штучного інтелекту.

Для ефективного захисту авторських прав потрібно:

1. Вдосконалити законодавчу базу та забезпечити її відповідність сучасним технологічним реаліям.
2. Посилити механізми контролю та правозастосування, залучаючи міжнародну співпрацю.
3. Впроваджувати новітні цифрові технології для захисту авторських прав.
4. Підвищувати рівень правової культури населення та розвивати просвітницькі кампанії щодо важливості дотримання авторського права.

Захист авторського права стикається з багатьма викликами, серед яких законодавчі прогалини, високий рівень піратства, складність доведення порушень та проблеми міжнародного регулювання. Для покращення ситуації потрібно вдосконалювати законодавчу базу, запроваджувати ефективні механізми контролю за дотриманням авторських прав, підвищувати рівень правової обізнаності серед громадян та використовувати новітні технології для захисту інтелектуальної власності. Лише комплексний підхід дасть змогу забезпечити ефективний захист прав авторів у сучасному інформаційному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. EUIPO and Ukraine forge new partnership. European Union Intellectual Property Office. URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/ukraine-two-years-on> (Accessed: 31.12.2024).
2. Ukraine, two years on. European Union Intellectual Property Office. URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-and-ukraine-forge-new-partnership> (Accessed: 12.01.2025).

3. Бабка В. Л. Авторське право. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE (Дата звернення: 14.02.2025).
4. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text (Дата звернення: 14.02.2025).
5. Гайворонська Б. Авторські права в інтернеті: як захистити свій контент та як самому не стати порушником. URL: <https://cityhost.ua/uk/blog/avtorski-prava-v-interneti-yak-zahistiti-sviy-kontent-ta-yak-samomu-ne-stati-porushnikom.html> (Дата звернення: 14.02.2025).
6. Орлюк О. П., Андрощук Г. О., Бутнік-Сіверський О. Б. та ін. (2007). За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. *Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів*. Київ: Видавничий Дім "Ін Юре", 696 с.
7. Показники діяльності у сфері інтелектуальної власності за 9 місяців 2024 року. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/IP-in-Figures-9m-2024-ua-web.pdf> (Дата звернення: 14.02.2025).
8. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. *База даних "Законодавство України" / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (Дата звернення: 14.02.2025).
9. Творчість. Філософський енциклопедичний словник. *СЛОВОПЕДІЯ*. URL: <http://slovopedia.org.ua/104/53410/1085442.html> (Дата звернення: 14.02.2025).
10. Штефан А. С. (2017). *Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту* : монографія. Київ : НАПРНУ, 151 с.

REFERENCES

1. ***EUIPO and Ukraine forge new partnership***. European Union Intellectual Property Office. Retrieved from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/ukraine-two-years-on> (Accessed: 31.12.2024). [In Ukrainian].
2. ***Ukraine, two years on. European Union Intellectual Property Office***. Retrieved from: <https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-and-ukraine-forge-new-partnership> (Accessed: 12.01.2025). [In Ukrainian].
3. Babka, V. L. ***Copyright. Great Ukrainian Encyclopedia***. Retrieved from: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE (Accessed: 14.02.2025). [In Ukrainian].
4. ***Universal Copyright Convention of 1952***. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text [In Ukrainian].
5. Gayvoronska, B. ***Copyright on the Internet: how to protect your content and how not to become an infringer yourself***. Retrieved from: <https://cityhost.ua/uk/blog/avtorski-prava-v-interneti-yak-zahistiti-sviy-kontent-ta-yak-samomu-ne-stati-porushnikom.html> (Accessed: 14.02.2025). [In Ukrainian].
6. Orlyuk, O. P., Androschuk, G. O., Butnik-Siverskyi, O. B. and others. (2007). Edited by O. P. Orlyuk, O. D. Svyatotskyi. ***Intellectual Property Law: Academic Course***. Textbook for Students of Higher Educational Institutions. Kyiv: Publishing House "In Yure", 696 p. [In Ukrainian].
7. ***Indicators of Intellectual Property Activity for 9 Months of 2024***. Ukrainian National Office of Intellectual Property and Innovations. URL: <https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/IP-in-Figures-9m-2024-ua-web.pdf> (Accessed: 14.02.2025). [In Ukrainian].
8. ***On copyright and related rights***: Law of Ukraine dated 01.12.2022 No. 2811-IX. Baza danyh "Zakonodavstvo Ukrainy" / VR Ukrainy. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (Accessed: 14.02.2025). [In Ukrainian].
9. Creativity. Philosophical Encyclopedic Dictionary. SLOVOPEDIA. Retrieved from: <http://slovopedia.org.ua/104/53410/1085442.html> (Accessed: 14.02.2025). [In Ukrainian].
10. Stefan, A. S. (2017) ***Copyright and related rights: features of legal protection, implementation and defense: monograph***. Kyiv: NAPRNU, 151 p. [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 22.03.2025 р.

Tetiana BILOUS

Associate Professor of the Department
of Civil Law and Procedure
of the State Tax University,
Ph.D. in Law, Associate Professor
tanyshabilous@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1255-5129

Sofiia MYKHALEVYCH

first (bachelor's) degree student of the
Educational and Research Institute of Law
of the State Tax University
sofia.mykhalevych@gmail.com
ORCID: 0009-0007-8864-4431

COPYRIGHT: CONCEPT, PROBLEMS ARISING IN PROTECTION AND WAYS TO SOLUTION THEM

The need for effective copyright protection and solving problems arising from its protection are becoming increasingly urgent due to the rapid development of digital technologies, the growth of the amount of information on the Internet. Authors are increasingly faced with problems of violation of their rights, illegal use of their works, violation of license terms and difficulties in judicial protection of their rights. In addition, globalization and the development of artificial intelligence pose new challenges to the legal system, requiring updating legislation and improving copyright protection mechanisms. Problems related to the effectiveness of the copyright protection system hinder the development of creative and innovative activities. The lack of proper copyright protection leads to illegal use of works, which, in turn, hinders the development of cultural industries and creative businesses, and given the growing economic importance of creative industries, effective regulation in the field of copyright is of key importance for the development of science, art and business. This also creates barriers to international cooperation, as foreign publishers, producers and developers avoid cooperation with markets with high levels of copyright infringement.

Thus, the insufficient level of copyright protection prevents Ukrainian artists, writers, musicians and developers from entering the international market, reduces the country's attractiveness for investors in the creative economy and negatively affects Ukraine's image as a reliable partner. In addition, an imperfect copyright protection system demotivates authors, reduces their interest in creating new works and slows down the development of innovations in the fields of art, science and technology.

In this article, we propose to understand the main aspects of copyright, explore the role of this sub-branch of law in the modern legal space and the mechanisms for its protection. To analyze the main problems that arise in the implementation and protection of copyright, in particular, copyright infringement, the complexity of the evidentiary base and the insufficient legal awareness of authors. Particular attention is paid to ways to solve these problems, including improving legislation, strengthening control over copyright compliance, and raising the level of legal culture in society.

Keywords: copyright, copyright protection, legal problems, protection mechanisms.